

Assaig d'un model numèric sobre l'ús interpersonal del català

Albert Fabà

Resum

Durant l'acte es presentarà un model numèric (que s'expressa en una equació) i que permet, per tant, elaborar un índex teòric de l'ús del català (ITUC), que es pot comparar amb dades de caràcter empíric. Està, en part, inspirat pels models de Txillardegui (*Hacia una Socio-Lingüística Matemática*) i d'Ernest Querol. Es podrà discutir la seva contrastació amb dades de la ciutat de Santa Coloma de Gramenet, de l'any 2001.

Text

Durant l'acte és presentarà un model numèric que permet elaborar un índex teòric d'ús del català (ituc), per tal de contrastar-lo amb dades de caràcter empíric.

La variable dependent és l'ús lingüístic interpersonal, definit com l'ús que no es produeix en representació de cap mena d'ens o institució (sigui pública o privada), sinó a causa d'una relació personal.

Les variables independents són vuit: C1 (el nombre de catalanòfons que inicien les seves converses en català, i el mantenen); C2 (el nombre de catalanòfons que inicien les seves converses en català, encara que no el mantinguin en converses bilingües); C3 (el nombre de catalanòfons que inicien les seves converses en castellà, i no mantenen el català en converses bilingües); N1 (el nombre de no catalanòfons que saben parlar en català i que el mantenen, quan hom els hi parla); N2 (el nombre de no catalanòfons que saben parlar en català, però no el mantenen, quan hom els hi parla); N3 (el nombre de no catalanòfons que no saben parlar en català); N4 (el nombre de no catalanòfons que no entenen el català); i p (la proporció entre el nombre de relacions que estableixen els catalanòfons dintre del seu grup lingüístic, i el nombre total de relacions que tenen amb membres d'ambdós grups lingüístics).

L'elaboració del model consta de dues fases: en un primer moment, es tracta de fer totes les combinacions possibles (de dos en dos) de les set primeres variables, tot assignant un valor lingüístic a cada combinació (1, 0, 0,5), la qual cosa ens condueix a l'equació (1)¹; atès, però, que en contrastar l'ituc amb les dades empíriques de Catalunya, i les ciutats de Manresa, Sabadell i Santa Coloma de Gramenet, aquell sempre resultava inferior, s'introdueix la variable p ; la segona fase consisteix en analitzar els canvis algebraics necessaris que permetin estudiar una situació on les interaccions dels catalanòfons amb els membres del seu grup lingüístic no siguin totalment aleatòries.

Finalment, el model s'expressa mitjançant l'equació (10)², que permet la seva contrastació amb les dades empíriques de la ciutat de Santa Coloma de Gramenet a l'any 2001.

---

¹ (1) $ituc = [C^2 + C1 \square N_i + N1 (C1+C2)] / 100$. En aquesta fórmula $C = C1 + C2 + C3$
 $i = 1,2,3$

(Hom pot consultar el desenvolupament detallat de l'argumentació a l'article "L'ús interpersonal del català i altres variables sociolingüístiques. Assaig d'un model interpretatiu. El cas de Santa Coloma de Gramenet" a Revista de Llengua i Dret núm. 40. Pàg. 185-229)

$$\begin{aligned}
 {}^2 (10) \text{ ituc} = & \{ [C^2 + (1-p)(C^2 + 2CN) \sum_{i=1,2,3} [C1 \square N_i + N1(C1+C2)] / 2CN] / 100 \} + \\
 & + \{ [p(C^2 + 2CN) - C^2] / [100 + (2CN/100)] \}
 \end{aligned}$$

sempre que N, C > 0. Per a C = 0 u = 0.

$$N = 0 \quad u = 100.$$